

SERGİLER

Mozayik sanatının vatanı Anadoludur

Yapı ve Kredi Bankasının kültür hizmetleri serisinden, açılan Mozaik Sergisi, bu sanatın gerçek vatanının Anadolu olduğunu ne güzel anlatıyor. Arkeolog ressam Nâlan Kuşlu ile Şeref Kutsal'ın röprodüksiyonları gerçekten başarılı.

Yapı ve Kredi Bankası Kültür ve Sanat serisinden olmak üzere Galatasaray merkez binasının teşhir salonunda bir mozayik sergisi açılmış bulunuyor. Pek tabii burada teşhir edilenler asılları değil, renkli olarak çıkartılmış röprodüksiyonlardır.

Sergiden bahsetmeden önce, kısaca, mozayik üzerine bilgimizi tazeliyelim: Bilindiği gibi mozayik küçük taş veya cam parçalarından yapılmış resimlerdir, çeşitli büyüklükte olur ve iki türlüdür: duvar mozayikleri, yer mozayikleri. Mozayikin pek eski tarihlerde yapıldığı biliniyor, İsa'dan üçbin yıl önceden kalma olanları bulunabilmiştir. Fakat daha çok eski zamanlarda da yapıldığı sanılıyor. Yalnız, bunlar binaların duvarlarına ve zeminlere yapıldıkları için çeşitli sebeplerden binalar yıkılıp harap olunca, onlarla beraber yok olmuşlardır, hemen hemen eser kalmamıştır.

Mozayikin vatanı olarak Anadolu gösterilir. Bu bakımdan yeni açılan sergi ayrıca dikkati üzerine çekmektedir. Orada gördüğümüz röprodüksiyonlar arkeolog ressam Nâlan A. Kuşlu ile Şeref Kutsal tarafından meydana getirilmiştir. Sanatçılar İskenderun, Tarsus, Antalya, Side ve Efes gibi yerlerde yapılan kazalarda elde edilen ve

mitolojik konulu mozayiklerden örnekler veriyorlar. Bunların aralarında tanrıların babası Okeanos, anası Tetis, aşk tanrısı Eros, şarap ve zevk tanrısı Dionisos, tabiat tanrısı Pan, sanat ve gerçek tanrısı Apollon, yarı — tanrılardan Orfeus, Herakles gibileri ile ilgili efsaneler ele alınmıştır. Bu bakımdan, sergiye gitmeden evvel ve zevkine tamamen varmak için mitoloji bilgilerimizi de tazelemek yerinde olur.

Memleketimizin en güzel ve mükem

MOZAIK RÖPRODÜKSİYONLARI
«Mozaiğin vatanı olarak Anadolu gösterilir.»

İKİNCİ VE ÜÇÜNCÜ ASIRDAN
«Antakya'daki emsalsiz müze.»

mel mozayik müzesinin Antakya'da olduğunu söyleyebiliriz. Çoğu Roma devrinden kalma, bütünü ile ele geçirilmiş yer ve duvar mozayikleri, eskiden oldukları gibi kurulu bir halde teşhir edilmektedir. Bunların arasında «İmini» odasını sayabiliriz, ki, müzenin özelliğine örnektir. Genel olarak öteki müzelerde, bulunan parçalara uygun bir yer aranılarak teşhire konulur. Antakya müzesinde ise bu parçalar için özel yerler inşa edilmiştir.

Bu sergide görülen röprodüksiyonlar II nci ve III üncü asırdan kalma mozayiklerden alınmıştır. Şehrimizde Ayasofya ve Ka'riye müzelerinde orijinal olarak görülenler VIII inci asırdan sonralara aittir. Daha önceleri de vardı. Fakat bizazt Bizanslılar tarafından (ikonoklast mezhebinde olanlarca) tahrip edilmişti. Şimdi görülenleri Fatih şehri zaptettikten sonra imhâ edilmesini önlemiş, sâdece üzerlerinin badana ile örtülmesini münasip görmüştü. Bunlar 1932 yılından sonra meydana çıkarılmağa başlanmıştır ve mozayik sanatının en başarılı örneklerinden dir.

Fikret ADİL